

Rola wczesnej diagnozy w profilaktyce trudności w nauce czytania

Z badań naukowych prowadzonych w Polsce i na świecie nad występowaniem dysleksji rozwojowej wynika, że stwierdza się ją u coraz większej liczby uczniów. Wyniki badań statystycznych nad częstotliwością występowania dysleksji wskazują na to, że w każdej klasie można spotkać 4-6 dzieci (ok. 5% - 15%) ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu o umiarkowanym nasileniu, w tym co najmniej jedno dziecko w klasie (ok. 4%) ma poważne trudności z nauką czytania. Wieloletnie badania wykonane przez prof. Martę Bogdanowicz pokazują, że 2/3 dzieci rozpoznanych jako źle czytające w początkowym okresie nauki czytania trudności te przejawiały nadal, pomimo że kończyły już szkołę podstawową. Błędy popełniane przez tych uczniów polegały min. na myleniu liter, przestawianiu ich, czytaniu wyrazów od lewej do prawej strony. Uzyskane dane pokazały również, że poziom czytania wpływa decydująco na oceny szkolne. Średnia ocen dzieci słabo czytających była istotnie niższa w okresie nauczania początkowego i na końcu szkoły podstawowej. W większości przypadków trudnościami w czytaniu towarzyszyły trudności w pisaniu.

Najczęściej trudności te dostrzegane są dopiero z końcem okresu nauczania początkowego, chociaż powinno się je zauważać w klasie zerowej lub na początku klasy I. Już wtedy widoczne są symptomy ryzyka dysleksji, zapowiadające przyszłe trudności w czytaniu i pisaniu. Wczesne stwierdzenie umiarkowanego i wysokiego stopnia ryzyka dysleksji powinno spowodować natychmiastową interwencję w postaci pełnego badania diagnostycznego w poradni psychologiczno-pedagogicznej, zapewnienie profesjonalnej pomocy w postaci zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz udzielenie rodzicom porady jak pomóc dziecku w domu.

Jednym z najnowszych testów badających ryzyko dysleksji rozwojowej u uczniów klasy I jest „Zestaw metod diagnozy trudności w czytaniu - Test Dekodowania”. Test ten pozwala u dzieci ocenić rozwój funkcji percepcyjno-motorycznych uczestniczących w procesie czytania. Podstawowym warunkiem opanowania umiejętności automatycznego rozpoznawania wyrazów (czytania) jest umiejętność dekodowania czyli „przekładu” ciągów liter na dźwięki mowy. Osoba posiadająca dobre umiejętności dekodowania potrafi odczytać każdy wyraz nawet taki, którego nigdy wcześniej nie widziała i którego znaczenie jest jej nieznane.

W roku szkolnym 2017/18 Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 2 w Łomży po raz pierwszy przeprowadziła przesiewowe badania tym testem w jednej ze szkół łomżyńskich. Na podstawie wyników badań wyłoniono grupę dzieci, które wymagają systematycznej, specjalistycznej pomocy. Końcowe dane pokazały, że obecnie wśród zdiagnozowanych ogółem 85 uczniów klas pierwszych, 7 dzieci /8%/ wymaga intensywnej terapii korekcyjno-kompensacyjnej ze względu na występowanie deficytów rozwojowych, które mają istotny wpływ na nabywanie umiejętności poprawnego czytania i pisanie. Na podstawie wyników tych badań bardzo wcześnie objęto pomocą dzieci, u których stwierdzono te deficyty. Wszystkie trafiły do zespołów korekcyjno- kompensacyjnych w szkole. Ponadto część uczniów została szybko przyjęta w poradni na pełne badania diagnostyczne i na roczną indywidualną terapię pedagogiczną w poradni.

Uważamy, że test ten jest bardzo przydatny w wykonywaniu wczesnej diagnozy uczniów klas I pod kątem wykrywania ryzyka dysleksji, głównie w zakresie trudności w czytaniu. Korzystne byłoby przeprowadzenie badań przesiewowych uczniów w każdej ze szkół podstawowych naszego miasta.

Opracowała: Krystyna Kordas

Literatura:

Marcin Szczerbiński, Olga Pelc-Pękała – „Zestaw metod diagnozy trudności w czytaniu” ,
Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, Gdańsk 2013

Praca zbiorowa pod redakcją Anny Grabowskiej i Krystyny Rymarczyk „ Dysleksja. Od
badan mózgu do praktyki”, Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN ,
Warszawa 2004